

նալ. ընդդէմ՝ ապիրատութեան նորա զայս հնարք խորհեցաւ, և յուղարկեաց առ խոնտիքարն՝ որ զինքն հանէ ի պարոնութենէ, և զպարոնութիւնն տայ ի Բեթրան, զոր և արար այնպէս. և եկաւ նստաւ ի պարոնութիւնն, այս երբորդում անգամ:

1582-3. Հայոց թվ. ՌԱ. Մեծ և զարմանալի բան եղաւ ի մէջ Լաթիւնացոց ազգին. զի մեծ Պապն Հռոմայ փոփոխեց զիւրեանց բնական և առաքելադիր տօնսն, զոր ունէին կարգեալ երիս սուրբ ժողովոյն հայրապետաց. այսինքն է, Նիկիայի, Կոստանդնուպօլսի և Զեփեսոսի Բ ժողովոյն. քանզի օրէ յայնմանէ վարէին մինչեւ ցայժմ, և ոչ էին խոտորեալ ոչ աջ և ոչ յահեակ. զոր այժմ խոտորեցան առանց իւրք պատճառի (!): Ուր (որ) և հրամայեաց զամենայն տօսն զտէրունական և զմարտիրոսական և զամենայն Սրբոց՝ փոփոխել, և նորաձեւ կարգաւ վարել, որչափ կան Լաթիւնացոց ազգն. և է այսպէս խոտորումն նոցա. հրամայեաց զի զամենայն տօնսն տասն աւուրբ յառաջ տօնեսցեն, զոր յառաջագոյն ըստ հնոյն կարգի տօնէին. զոր և նոյն կերպիւ զոր վերագոյն գրեցաք՝ սկսան տօնել. զոր և բազումք յազգէ նոցա հիանալով զարմանային (վասն) նորաձեւ սահմանաց նոցա. բայց բազմաց հաճոյ չթուեցաւ այսպիսի խոտորումն իւրեանց ազգին:

1583. Թվ. ՌԼԲ. Ոմն Մաճար Եանչիյ անուն ժողովեց զԽազախներն իբրեւ 5,000, և նորօք գնաց և զԹուրքի խոնտիքարին զքաղաք զՊենտէրն հրկիզ արար, և զբերդն աւերեց, և զմարդիքն որչափ գտաւ՝ զամէնն ի սուր քաշեց, և զամենայն ապրանքն թալանեց, զոչխար և զարջառ և զամենայն բարութիւն: Եւ այս քաղաքացիքն որք մնացին ողջ՝ գնացին ի խոնտիքարն՝ լալով և կոծիլով և մեծ ողբով, և պատմեցին նմա զիւրեանց վնասն. և խոնտիքարն հրաման արաւ զօրապետին իւրոյ, զի զօրօք իւրովք մտցէ ի այս թագաւորիս աշխարհ: Եւ եկին անցին զՏունան, և անդ կացին մինչեւ ժողովեն զամենայն զօրս իւրեանց. բայց յետոյ քննութիւն արարին և ծանեան, եթէ թագաւորին զիտութեամբ ոչ էր այս բանս, այլ այն անիծած Մաճարին բանիւ էր այս աւերումն և խառնակութիւնս. և յետ դարձան գնացին, վասն երգմանն և խաղաղութեան՝ զոր ունին իւրեանց մէջ երկու թագաւորքն: Եւ այդ գոռոզ Եանչին հրկիզեալ սատակեցաւ:

1584. Թվ. ՌԼԳ. Թագաւորն Ստեփանոս հրամայեց զի զԽազախներին մաշեցեն ի սուր սուսերի, վասն Պենտէրին վնասուց համար, զոր գործեալ էին առանց հրամանաց թագաւորին. զոր պիտէր բազում խռովութիւն լինէր վասն նոցա պատճառի ի մէջ երկուց թագաւորաց, ըստ առաջասացելոյն: Եւ թագաւորն հրամայեաց զի կալցեն զնոսա և պահեսցեն ի Կամիւնիցս, և ըստ հրամանի թագաւորին կալան 38 այր, և այլքն փախեան և թաքեան. և զորս կալան՝ փակեցին ի մէջ բերդին, մինչ որ թագաւորէն դառնայ չառուչն. և երբ դարձաւ, և թագաւորն զիւր հաւատարիմն ուղարկեց ի հետ չառուչին,